

Den vilda duvan

av Nurmuhemmet Yasin

Dröm eller verklighet?

Här är jag. Det verkar som om jag svävar i den djupblå skyn. Jag vet inte om jag drömmer eller om jag är vaken. En skarp vind skär in i mina vingar – min ande svävar och min kropp är kraftig och stark.

Morgonrodnaden tycks oändlig och solen håller sitt klara, vackra ljus över världen. Vilka vackra landskap! Min ande lyfter och jag stiger ännu högre.

Jordgubbsfälten bleknar bort och världen blir plötsligt större och breder ur sig under mig som en mörkblå matta. Det är ett underskönt land men jag har aldrig sett det förut. Ändå älskar jag det så som jag älskar min hembygd. Allt är så vackert under mina vingar.

Nu dyker hus och byar upp där nere, tillsammans med levande varelser. Det måste vara de där människorna som min mor varnade mig för. Kanske har hon blivit gammal? De ser inte så farliga ut. Hur kan varelser som kryper fram så sakta nere på jorden vara mäktigare än fåglar som flyger genom himlarna?

”Människornas onda knep är oräkneliga. De döljer ränkerna i sina magar. Var försiktig så att du inte är oförsiktig och låter dig fångas.”

Kanske har jag fel, men de ser inte så hemska ut. Mor har alltid sagt att de är opålitliga, konspirerande kreatur som försöker fånga oss och sätta oss i bur så snart de får syn på oss. Kan det verkligen stämma? Kanske är jag inte tillräckligt klok för att förstå det. Jag överväldigas av en plötslig längtan efter att lära känna dessa människor och jag flyger lägre och svävar över dem så att jag kan se dem tydligare. Och som alltid säger min mor till mig: ”Människornas onda knep är oräkneliga. De döljer ränkerna i sina magar. Var försiktig så att du inte är oförsiktig och låter dig fångas.”

Jag vill se människornas ränker. Varför skulle de dölja dem i magarna? Jag kan inte förstå det.

Nedstigningen

Jag sänker mig sakta och svävar i luften ovanför deras boplatser. Allt där nere är nu mycket tydligt för mig. Jag ser människorna, deras kor, deras får och hästar, och många andra saker som jag aldrig tidigare har sett. En flock duvor flyger omkring; några av dem sitter och häckar på en gren.

Jag slår mig ner för att delta i konversationen – eller kanske för att vila? Jag minns inte längre. Jag var ganska förvirrad just då. Men jag är angelägen om att få veta mer om deras liv.

“Var kommer du ifrån?” frågar en av duvorna. Han är äldre än de andra, men jag är inte säker på att han är gruppens ledare. Hur som helst är jag inte en av dem, så hans ställning är inte så viktig för mig. Så jag svarar helt enkelt: “Jag kommer från jordgubbsrevet.”

“Min farfar berättade om den platsen. Våra förfäder kom därifrån”, svarar han. “Men jag trodde att den låg långt bort; att det skulle ta månader att flyga därifrån och hit. Vi kan inte flyga så långt. Har du kommit vilse?”

Är han verkligen så gammal att han inte kan flyga den korta sträckan på några dagar, som jag har gjort? Kanske är han mycket äldre än han verkar – eller så kanske han tänker på ett annat, ännu mer avlägset jordgubbsrev. Om hans farfar kom från samma plats som jag kanske vi till och med är släkt, tänker jag. Men till den gamla duvan säger jag: “Jag är inte vilse. Jag ville öva flygning och kom avsiktligt hit. Jag har bara flugit i några dagar, men jag inte ätit något sedan jag lämnade mitt hem.”

Vad är en själ?

Den gamla duvan ser förvånad ut. “Du måste vara en vildduva”, säger han. “De säger att vi inte är lika modiga som ni, att vi inte tänker längre än grenarna vi sitter på och burarna vi sover i. Jag har alltid bott här och har aldrig vågat mig längre bort – och varför skulle jag det? Här har jag

en gren att vila på och en bur att bo i, och allt är färdigtillverkat för mig. Varför skulle jag flyga härifrån om jag vet att det bara leder till besvär? Dessutom är jag gift. Jag har en familj. Vart skulle jag ta vägen? Min husbonde behandlar mig väl”, avslutar han och pickar litet på sina fjädrar.

”Jag har hört att människorna är hemska”, svarar jag. ”De säger att om människorna fångar oss kommer de att förslava våra själar. Stämmer det?”

”Själ? Vad är en själ, farfar?” frågar en ung duva som sitter bredvid mig. Det förbluffar mig att han inte kan det ordet, att han inte vet vad en själ är. Vad lär de här duvorna sina barn? Att leva utan själ, utan att förstå vad en själ är, är meningslöst. Förstår de inte det? Att ha en själ, att ha frihet – det är sådant som inte kan köpas eller skänkas i gåva, och inget man kan få bara genom att be.

Själens frihet är av största vikt för dessa eländiga duvor, känner jag. Utan den är livet meningslös, och ändå verkar de inte ens ha hört ordet.

Den gamla duvan klappar sitt barnbarn på huvudet och säger: ”Jag vet inte heller vad en själ är. Jag hörde en gång min farfar använda det ordet, och han hade lärt sig det av sin farfarsfar. Kanske hade han i sin tur hört det från sin farfarsfarfar. Min egen farfar brukade ibland säga: ’Vi duvor förlorade våra själar för länge sedan’, och kanske är det de själarna den här vilda duvan talar om. Numera äger vi inte ens skuggan av något sådant.”

Den gamla duvan vänder sig mot mig och frågar: ”Säg mig, mitt barn, vet du vad en själ är?”

Duvornas debatt

Jag stelnar till och inser att jag inte kan besvara den fråga mina ord har frammanat. Till sist säger jag: ”Jag kan inte förklara det. Men min mor säger att jag har samma djärva och äventyrliga ande som min far... När jag blir äldre kommer jag säkert att förstå vad en själ är.”

Den gamla duvan svarar: ”Det måste vara hans ande som talar genom dig nu. Vi har inte bara förlorat din fars generation – hela duvkolonin har

blivit av med sina själar. Min mor och hennes familj talade aldrig med oss om själen och jag har själv aldrig använt det ordet när jag har talat med mina egna barn. Så kanske lever vi redan i en tid utan själar. Så underbart det skulle vara att återvända till det förgångna.” Den gamla duvan ler och försjunker i sköna drömmar.

”Om ni inte har kvar era själar kommer generationer av duvor att förslavas av människorna”, säger jag. ”De kan äta upp er när som helst. Även om de släpper er fria kommer ni inte att lämna era familjer eller matransoner. Ni vill inte förlora era viloplatsen och den där gnuttan duvfoder. Ni låter era ättlingar bli människornas slavar. Ni behöver en ledare, men först måste ni befria era själar – och förstå vad en själ är. Varför följer du inte med mig, så kan vi försöka fråga min mor?”

Jag vet inte om det är den gamla duvan eller mig själv jag vill undervisa. Kanske är det båda två?

”Jag har redan en fot i graven”, säger han, ”och min bur är en säker plats. Vart ska jag vända mig för att försöka förstå själen? Jag skulle inte känna igen den om jag såg den, och jag vet inte var man ska leta efter den. Och hur skulle det hjälpa mig om jag hittade min? Vi lever i frid här. Inget händer och vi har det lugnt. Hur skulle jag kunna be de andra att ge upp det här livet för att leta efter något vars värde vi inte kan se?”

Jag funderar på den gamla duvans ord – som först verkar visa, men vid närmare eftertanke är helt vansinniga. Plötsligt skäms jag över att diskutera filosofi med dessa duvor, dessa själlösa fåglar. Jag bestämmer mig för att leta rätt på min mor.

Underliga ord ersätter modersmjölk

Just då landar en grupp duvor på grenen bredvid oss. Jag hör att de pratar med varandra, men jag förstår inte vad de säger. Kanske talar de på sitt eget modersmål. Också till oss kommer ibland enstaka utlänningar på besök. Är dessa duvor också besökare från andra länder? Vänner eller släktingar till den gamla duvan? Jag vet inte. Och jag kan inte heller avgöra om de vill att jag ska delta i deras diskussion.

”Hur mår du, mitt barn?” frågar den gamla duvan och pickar på en mindre duvas fjädrar.

”Inte så bra. Jag är hungrig”, svarar den mindre duvan. ”Varför får jag inte mat av min mor längre?” Den lilla duvan fortsätter att prata om duvfoder – jag tycker mig höra orden majs, hirs eller hampa. De använder många ord för duvfoder som jag inte känner igen. Dessa tama duvor är mycket underliga. Det är så många av deras ord jag inte har hört förut.

”Din mor försöker spara sin styrka till de småsyskon du snart ska få”, svarar den gamla duvan. ”Du måste vänta på att människorna kommer och matar oss.”

”Jag kan inte vänta. Jag borde flyga ut i öknen och leta själv”, svarar den unga fågeln.

”Lyssna på mig, är du snäll, lille gosse. Det är för farligt. Om du flyger dit kommer någon att fånga och äta dig. Snälla, stanna här.”

Den unga duvan försöker lägga band på sig. Det verkar som om alla dessa duvor lyssnar till de äldre i flocken.

De accepterar ett liv i bur

De här duvorna lever bland människor som kan fånga och äta dem, men hur det går till förstår jag inte. Har jag missförstått ordet ”äta”? Kanske betyder det samma sak som ”ta hand om” på deras dialekt. Om det är ett låneord kanske jag har missuppfattat det. Och ändå är det ett viktigt ord – alla duvor måste känna till det. Min mor säger åt mig att vara försiktig: ”Låt inte människorna fånga och äta dig.” Om de här duvorna är rädda för att fångas och ätas, hur kan de då leva bland människor? Kanske har de glömt att de har vingar? Kanske vill de inte lämna burarna som de har vant sig vid?

”Så hur mår vår husbonde?” frågar den unga duvan.

”Mycket bra”, svarar den gamle.

”Men kanske är han precis som andra människor och kommer att fånga och äta oss så fort han får chansen?”

”Det är inte samma sak”, svarar den gamla duvan. ”Människorna har oss i duvslaget för att föda upp oss, och det är inte mer än rätt att de äter oss om de behöver det. Det är nödvändigt för dem. Det är så det ska vara. Ingen av oss duvor har rätt att ifrågasätta detta arrangemang.”

Vem är fienden?

Nu förstår jag att ordet ”äta” betyder samma sak här som hemma. För en stund sedan försökte jag gissa vad de menade när de använde det. Nu behöver jag inte fundera mer.

”Men vår husbonde har spillt ut maten och den största duvan har ätit upp allt. Jag för liten för att slåss för den mat jag behöver. Vad ska jag göra? Jag blir svagare och magrare för var dag som går. Om det fortsätter på det här viset överlever jag inte länge till.”

”Du kommer att växa upp så småningom och då lär du dig hur du ska plocka åt dig litet mat i närheten av den stora duvan. Men du får inte ge bort något ätbart åt andra. Det är så man överlever här. Vi duvor måste lära sig att vara nöjda med det vi har. Försök inte kräva mer än det du har tilldelats.”

”Men farfar...” börjar den unga duvan.

”Det räcker, mitt barn. Säg inget mer. Vi duvor måste lära sig att vara nöjda med det vi har. Försök inte kräva mer än det du har tilldelats.”

Ett större utrymme

Vid det här laget känner jag att jag måste säga något, så jag avbryter. ”Du har tagit ifrån honom hans frihet”, säger jag. ”Du måste ge honom mer plats. Du måste låta honom leva som han själv vill.” Jag kan inte vara tyst. Att leva så som den gamla duvan lär skulle förstöra all vår artfrändskap.

”Å, du förstår inte hur vi har det här”, säger den gamla duvan. ”Vi får inte förarga vår husbonde. Om någon av oss bryter mot reglerna och lämnar hans territorium kommer vi alla att hamna i bur och får stirra ut genom galler i månader. Vi förlorar till och med grenarna vi sitter på.”

Vad är en bur, egentligen? Jag har ingen aning. Duvorna säger att de är rädda för att hamna i buren, men samtidigt är de rädda för att mista den. Det mest förbluffande är att de står ut med att leva bland människor. Har jag talat om detta med min egen farfar? Jag tror inte att han någonsin gav mig ett klart svar på frågan. Istället säger jag till den gamla duvan: "Du låter precis som en av dem – en av människorna. Du tar mat från svagare och mindre duvor och förbjuder dem att göra motstånd. Sedan försöker du dölja ditt dåliga beteende. Hur kan man hjälpa framtida generationer att växa och må bra i en sådan omgivning? Du är förfallen, okunnig och dum."

"Förolämpa inte människorna", svarar han förnärligt. "Utan dem skulle vi inte vara här idag. Gå någon annanstans med din anti-mänskliga propaganda."

Varför förstår han inte att jag inte menade något illa – att jag bara ville hjälpa honom? Kanske måste jag förklara närmare.

En dröm om ödet

"Du har ingen ansvarskänsla. Du dömer andra till det här livet och slänger ditt arv i elden", fortsätter jag. Jag vill fortsätta, vill föra fram mitt budskap ännu tydligare, men plötsligt hör jag ett gällt ljud och känner en fruktansvärd smärta i benen. Jag försöker flyga, men vingarna hänger slappa vid mina sidor. De andra duvorna flyger upp och svävar ovanför mig.

"Se på dig själv nu, bråkmakare! Nu får du smaka på livet i buren!" ropar en av dem. "Snart får vi se om du fortsätter att trilskas på det här viset!"

Jag förstår plötsligt. Den gamla duvan lockade mig till sig så att hans värd kunde fånga mig. Smärtan fyller mitt hjärta. Människorna var inte så farliga – det var min egen art som förrådde mig i hopp om vinning. Jag förstår det inte och det gör mig sorgsen. Men jag inte får ge upp. Om jag kan bryta av benen blir jag fri. Jag tar i allt jag kan och flyger hit och dit.

”Vad håller du på med, barn? Res dig upp! Vad är det med dig?” Rösten är min mors. Hon stirrar på mig och jag inser att jag är oskadd.

”Du hade en mardröm”, säger hon. ”Ja, en riktigt hemsk dröm.” Jag omfamnar henne och berättar allt som hände i drömmen.

”Mitt barn, det var vårt öde du såg i din dröm”, svarar hon. ”Människorna omringar oss litet i taget och tar det utrymme som brukade vara vårt. De vill jaga bort oss från den plats där vi har bott i tusentals år och stjäla vårt land. De vill ta vårt arvegods – beröva oss vår intelligens och vår släktskap med varandra, råna oss på vårt minne och vår identitet. I en nära framtid kommer de kanske att bygga fabriker och skyskrapor här, och röken som bildas när de tillverkar produkter vi inte behöver kommer att förstöra miljön och förgifta vårt land och vårt vatten. De floder som blir kvar kommer inte längre att flöda rena och söta som nu, utan vara svarta av smuts från fabrikerna.”

Avfärd från jordgubbsrevet

”Människoinvasionen är fruktansvärd”, säger hon. ”Framtida generationer kommer aldrig att se klart vatten och ren luft och de kommer att tro att det är så det alltid har varit. De kommer att vara fångade i människornas fälla. Människorna kommer närmare och närmare, och snart är det försent att vända om. Ingen annan kan rädda oss från detta öde – det måste vi göra själva. Låt oss gå ut. Det är dags att jag berättar för dig om din far.”

Hon för mig ut. Omkring oss ligger ett land täckt av vilda blommor och en grön matta – inga vägar, inga fotspår, bara en oändligt vidsträckt stäpp. Vårt land ligger på en klippa som skjuter ut över en flod, med tusentals duvbon i närheten. Under oss rinner en orörd flod, ur vilken ett slags vaggvisa stiger. I mina ögon är det den vackraste och säkraste platsen på jorden. Om det inte vore för människorna skulle vi kunna leva i detta paradiset för evigt.

”Det här är ditt land”, säger mor. ”Det här är dina förfäders land. Din far och farfar, som bägge var ledare för alla duvor i territoriet, hjälpte till att göra det ännu vackrare. Deras arbete gav oss en hög ställning bland

duvorna. Deras arv väger tungt på dina skuldror och jag hoppas att du en dag ska följa i din fars djärva fotspår. Varje morgon har jag tränat dig så att du kan flyga hundratals mil på en dag. Dina muskler är hårda och starka, och du är redan mycket vis.”

”Din kropp har mognat och nu måste ditt sinne – din intelligens – komma ikapp den. Var alltid, alltid vaksam när det gäller människor. Tro inte att du är säker bara för att de vandrar på marken nedanför oss. De har vapen. De kan skjuta dig på tusentals meters håll. Vet du hur din far dog?”

”Nej”, säger jag. ”En gång började du berätta, men sedan hejdade du dig och sade att tiden inte var inne.”

”Nå, nu är den det”, säger hon. ”För några dagar sedan såg jag människor som utforskade området. De följde oss noga med blicken. Innan de kommer hit måste vi hitta en säker plats. Det var de som dödade din far.”

Ett stolt arv

”Snälla mor, berätta! Hur föll han i deras händer?”

Mor funderar. Hon ser ledsen ut.

”En dag ledde din far en grupp duvor som letade mat åt oss. Vanligtvis brukade de välja säkra områden där det fanns gott om föda. Det var alltid din far som ledde expeditionerna – han var en stark och ansvarsfull ledare. Så även den här gången anförde han de andra, men efter flera dagar hade han fortfarande inte kommit tillbaka. För det mesta brukade han flytta vårt näste om han hittade en plats med mycket mat en halv dags flykt härifrån. Han brukade aldrig bege sig långt bort eller stanna borta länge.”

”Jag var säker på att han hade råkat ut för någon olycka. På den tiden var du och dina yngre syskon nyckläckta, så jag kunde inte flyga och leta efter honom. Efter flera månader återvände en av duvorna som flugit ut tillsammans med din far. Det gjorde mig bara ännu mer säker på att han

måste ha fallit i en fälla. Sedan kom de alla hem, en efter en. Alla utom han.”

Hela tiden väntar jag på att mor ska gråta eller klaga, men en modig glimt syns i hennes ögon.

”Din far var en duva med kunglig ande. Hur skulle han kunna skydda andra om han inte kunde skydda sig själv? Hur skulle en duva som fallit i människohänder kunna återvända och spela rollen som duvkonung? Människorna fångade honom och behöll honom. I enlighet med kungahusets traditioner bet han av sin tunga. Han stod inte ut en sekund inlåst i buren. Den färgades röd av hans blod. Han vägrade att äta deras mat och dryck, och levde i exakt en vecka. Han offrade sig. Hans ande var sannerligen fri. Jag hoppas bara att du ska växa upp och bli som din far, att du alltid ska försvara friheten.”

”Men mamma, varför kunde han inte rymma, som de andra duvorna?”

Friheten eller döden

”Människorna hoppades att din far skulle para sig med en annan duva, en tamduva, och producera ett blandrasbarn med henne. Men han kunde inte tänka sig att ha barn som var slavar – det vore alltför skamligt. Duvorna i din dröm var ättlingar till dem som accepterade slaveriet och bad för sina liv. Barn, deras själar är fångar. Tusen dödar är bättre än den sortens liv. Du är en modig duvas son. Håll hans ande vid liv inom dig”, säger hon.

En lång stund står jag lamslagen. Jag är oändligt lycklig över att vara son till en så modig duva och jag känner hur stoltheten och lyckan väller upp inom mig. Jag är stark och stolt. Med hjärtat fyllt av kärlek omfamnar jag mor.

”Nu måste du ge dig av”, säger hon. ”Jag släpper dig för vårt moderlands och för alla duvors skull. Lämna oss inte utan ledare. Människorna blir alltmer aggressiva och använder alla sorters trick för att fånga oss. Flyg och hitta en säker plats åt oss, mitt barn.”

Jag flyger längre och längre bort, först längs floden och sedan in på det område där människorna bor. Det liknar inte alls platsen i min dröm, men

jag är försiktig – jag flyger högre och högre. Mina vingar är tillräckligt starka. Jag hör inte människornas diskussioner utan vindens musik.

Jakten på ett nytt hem

Jag tror inte på att människorna är så starka och skrämmande. Vårt land ligger på en mycket hög klippa. Hur kan människor klättra upp dit, när det är tillräckligt svårt för duvor? Vi har levt lyckliga här, i generation efter generation. Varför måste vi ge oss av nu, för att fly från människor som är svagare än vi tror? Nu flyger jag över människornas boplats. Jag märker inte någon fara. Kanske min mor oroar sig för mycket.

Himlen är mörk. Allt omkring mig svartnar och världen försvinner in i det yttersta mörkret. Allt upplöses i natten och jag inser att jag har flugit i en hel dag och att jag är utmattad. Jag måste vila. Jag har redan utforskat både väst, nord och syd utan att hitta en plats där vi kan bo. Jag har fortfarande inte hittat ett bra ställe dit vi kan flytta.

Kanske har jag flugit för högt. Kanske kan jag flyga österut i morgon, på lägre höjd. Stjärnorna blinkar i skyn. Hur kan man vara rädd när världen är så vacker? Sakta sänker jag mig och landar i ett träd. I morgon kommer jag att vakna, men jag vet inte var. Sedan ska jag ge mig av igen, men flyga litet lägre. Då kanske jag kommer att hitta ett nytt hem åt oss.

En poetisk röst väcker mig och drar mig upp ur den djupa, sköna sömn som bara tillkommer de mycket unga och de mycket trötta. En flock duvor närmar sig. Jag hör deras röster och deras vingslag och det förvånar mig att de ser ut precis som jag. Till en början liknar de duvorna i min dröm, men när jag ser efter närmare upptäcker jag att det inte är de.

Det första jag måste ta reda på är var jag kan fylla min tomma mage. Jag frågar duvorna om det finns en säker plats i närheten där man kan äta. Då vänder de och flyger bort från sina bon. Jag följer efter.

En tom mage

”Vart är ni på väg?” frågar jag en duva i bakre delen av flocken.

"Till kvarnen."

"Vad ska ni göra där?"

"Leta efter duvmat."

"Efter något att äta?"

Han ser på mig med iskall blick och frågar: "Är du en vildduva?"

"Ja", svarar jag. "Jag kommer från Jordgubbsrevet."

Duvfångarna

Jag följer dem till kvarnen där det finns ett helt förråd fullt av vete, täckt av hö. Vetet smakar mycket sött och förrådet ser bra ut. Det finns inga människor i närheten. De andra duvorna ser lugna och nöja ut. De fridfulla omgivningarna känns trygga, så jag tar mod till mig och börjar äta.

Det här liknar inte alls min mors beskrivning av världen. Jag sträcker mig tillitsfullt efter några vetekorn. Plötsligt är det något som griper tag om strupen. Snabb som en pil försöker jag fly, men jag håller på att kvävas och en osynlig kraft drar mig lika snabbt bakåt. Jag försöker gömma mig, men det är omöjligt. Något drar mig neråt, runt, runt, utan riktning.

De andra duvorna flyger iväg och jag blir rädd för att jag ska kraschlanda, som i drömmen. Jag misstänker att jag har fallit i människohänder, men inga människor syns till. Tiden går. Plötsligt dyker två personer upp och strypgreppet om min nacke lättar.

"Det är en vildduva", säger den yngre människan.

"Håll den ordentligt. Bind ihop vingarna på den så att den inte flyger sin kos", säger den äldre. Tillsammans binder de mina vingar, håller mig runt halsen och stirrar in i mina ögon.

"Du, det här är ett riktigt fint exemplar", säger den yngre och vrider på mig. "Vi har haft tur!"

"Släpp den fri!"

”Det är en värdelös vildduva”, säger den äldre. ”Släpp den fri. Den har redan bitit av sig tungan. Den här sortens duvor måste man släppa. Det är bara flockens ledare som gör sådana saker.”

”Men vi kan väl behålla den för äggens skull?” protesterar den yngre.

”Om vi behåller den kommer den varken att äta eller dricka. Den kommer att matvägra tills den dör.”

Den unge mannen är bestämd. ”Vi kan väl inte bara släppa den!”

”Gör som du vill då. Du ska få se att det blir som jag har sagt. En gång fångade jag en vildduva och försökte behålla den, men den levde bara i en vecka”, säger den äldre.

Prövningarna i buren

”Jag kommer att tämja den”, säger den yngre självsäkert.

Du kommer aldrig att tämja mig, tänker jag. Jag ska nog ta mig hem. Jag skäms över att inte ha lyssnat på mors ord och för att ha fallit i en människofälla. Jag samlar mina krafter och för ett ögonblick tror jag att jag flyger fritt. Sedan störtar jag till marken.

”Idiot!” ropar den yngre mannen. ”Tur att jag i alla fall band upp ena vingen. Annars skulle han ha flytt.”

Han stoppar ner mig i en väska. Uppenbarligen tänker han ta med mig någonstans. Kanske tänker han vingklippa mig och sätta mig i bur.

Nu ser jag ett antal duvor som trängs bakom galler, i hörnet av en bur.

”Du måste ha varit mycket hungrig, annars skulle du inte ha gått i fällan”, säger den unge mannen och ställer in mat och vatten i ett hörn av buren. Så fort han sätter ner foten rusar duvorna ut ur hörnet och fram till maten. Vreden stiger i mitt bröst och jag undrar om jag kan ta livet av mig genom att dunka huvudet i järnstängerna.

Men mina vingar är fortfarande bundna och jag kan inte röra mig. Jag lyfter huvudet och ser upp mot solen. Det är mindre än en dag sedan jag föll i människofällan. Vad skulle mor tänka om hon såg mig nu? Jag tittar ner i marken.

Varken äta eller ätas

I min dröm ser jag mor upp i den blå himlen. Hon ropar på mig. Far dyker upp. Han är lång och ståtlig och jag känner mig stolt över honom. De kallar på mig igen och jag flyger mot dem – men då drar de sig undan.

När jag stannar, stannar också de. Jag är törstig och ropar: "Mor! Vatten!"

En människoröst väcker mig. "Den här duvan är verkligen envis", säger rösten. "Han har varit här i fem dagar och har inte ätit någonting." Det är den yngre av männen som fångade mig.

"Jag sade ju att det var meningslöst att mata honom", säger den äldre. "Släpp honom. Det är hemskt att se en duva sakta dö på det här sättet."

"Men om han fortsätter att svälta sig så dör han ju bara. Då är det väl bättre att vi kokar soppa på honom och ger den till barnen?"

Den gamle är negativ. "Du får inte ut mycket av honom och ni kommer säkert bara att bli sjuka. Släpp honom bara. Det är hemskt att se en duva sakta dö på det här sättet."

"Att släppa honom fri ger mig ingenting", säger den yngre.

Det här leder inte till något gott

"Vi skulle ha kokat soppa på honom direkt", säger den unge mannen. När han försöker lösgöra mina vingar och lägga mig på burgolvet tar jag i så mycket jag kan i hopp om att kunna fly. Men repen är för starka.

Jag vill kasta mig ut genom dörren och flyga min väg, men det går inte. Buren är snillrikt grym, tänker jag, eftersom den låter oss som sitter härinne se friheten som förnekas oss – och som vi inte kan hoppas på att återfå.

Luften inne i buren är densamma som luften utanför, men livet härinne skulle lika gärna kunna utspela sig på en annan planet. Den som uppfann buren var sannerligen en järnnäve med det allra svartaste av hjärtan, en man som bestämt sig för att underkuva små varelser som jag trots att han inte hade något att vinna på det. Genom att förslava min kropp

försöker de förslava min själ, tänker jag. Jag vill ta livet av mig men det går inte.

”Ni samvetslösa människor som tog min frihet!” vill jag skrika. ”Släpp mig eller låt mig dö!”

En bekant doft dyker upp och så får jag syn på mor. Hennes ögon glimmar oroligt och hon betraktar mina tappade fjädrar, min brutna näbb och mina förvridna vingar.

Själens frihet

”Förlåt mig, mor”, säger jag. ”Jag förmådde inte leva upp till det förtroende du visade mig. Jag är inte värdig att vara din son.” Jag sänker huvudet som en brottsling i de anklagades bås. Varför dog jag inte innan hon kom?

”Du gjorde allt som stod i din makt”, svarar hon. ”Nu måste du avsluta det här.”

”Men jag klarar det inte, mor”, säger jag. ”Jag är en fånge utan energi och styrka. Jag vill dö, men jag kan inte.”

”Det förstår jag”, säger hon. ”Så jag har kommit för att göra dig fri.”

”Jag förtjänar inte friheten”, säger jag. ”Jag är inte värdig att vara ditt barn.”

”Jag säger det en gång till: Jag har kommit för att göra dig fri. Du är fortfarande mitt modiga barn. Du får inte förslavas utan måste dö fri, med värdighet.” Hon knuffar till mig en bit mat.

Frihetens höga pris

”Det här är en giftig jordgubbe”, säger hon. ”Ät den och du blir fri. Återupprätta flockens ära. Och minns att friheten alltid har ett högt pris. Kom, tryck näbben närmare.”

Jag ser på min mor för sista gången. Hon verkar modig och lugn. Jag sträcker fram min skadade näbb mot henne. Min näbb, mitt enda kvarvarande vapen. Den skyddade mig och gav mig näring och förde mig in i människofällan. Nu är den trasig, krossad av smällen mot järngallret.

Äntligen kan jag dö fri. Det känns som om själen brinner och svävar mot skyn.

Jordgubbsgiftet strömmar genom kroppen som friheten själv, tillsammans med tacksamheten över att jag är fri att dö.

Nu ser jag allt så klart och tydligt. Himlen är fortfarande så djupblå och världen fortfarande så vacker. Allt är tyst och stilla. En grupp duvor samlas längs burens väggar, runt omkring mig. De ser förbryllade och förvånade ut.

Maralbeshi, 24:e mars 2004

<http://www.uyghurpen.org>